

Intervjoe met Kashinath Singh

Kashinath Singh is sinds 1960 een vooraanstaand Hindi-schrijver. Zijn werk omvat naast romans en toneelstukken ook novellen, waarvan vertalingen verschenen in het Koreaans, Japans, Pools, en de meeste Indiase talen. Hij is sinds 1965 verbonden aan de Banaras Hindu Universiteit, waar hij historische grammatica doceert. Wij zochten hem op en hadden een gesprek met hem over een aantal actuele taalproblemen en hun politieke neveneffecten.

Vele mensen bekritisieren het Hindi : de Tamils doen dit om politieke redenen, anderen hoorde ik zeggen dat Bengali en Marathi veel meer ontwikkelde literaire tradities hebben dan Hindi en dat ze zich met meer recht kultuurtalen noemen. Weer anderen opperen dat Hindi een tamelijk kunstmatige taal is : de taal gepromoot door de regering komt niet overeen met de taal die de mensen in werkelijkheid spreken. Kan U het Hindi verdedigen?

Ja, dat kan ik. Het is zo dat er gedurende de laatste tien jaar een belangrijke kapitaalcrachtige klasse met veel politieke invloed is die meent dat verwestering en modernisatie synoniem zijn voor het gebruik van het Engels. In feite wenst de regering het Hindi niet te promoten, noch het Bengali, noch het Marathi, noch het Tamil. Deze talen zijn nu veel meer ontwikkeld en verrijkt dan ooit, zowel op gebied van hun literatuur als van de algemene cultuur. Maar de regering wil deze taalgroepen onderling verdelen om het Engels als taal te kunnen doordrukken. Als dat niet het geval was, waarom heeft de regering dan in het 'Bharat Mahotsava' (festival van India) dat in Japan, de U.S.S.R. en Frankrijk is gehouden, de Chattisgarhi (dialekt van het Hindi) tribale zangeres Tejan Bai, misbruikt als een versiersel ? De regering exploiteert het simpele volk, en wat zij zou kunnen doen voor de talen die hier werkelijk gesproken worden, eender welke - ik wil hier niet enkel voor het Hindi spreken -, dat doet zij niet.

Wat zou een goede, gezonde regeringspolitiek zijn om de landstalen te bevorderen?

Eerst en vooral zou zij het Engels, een buitenlandse taal die een medium is geworden, moeten verwijderen. Wanneer U ziet dat ik, een universiteitsprofessor, deze taal nog niet machtig ben; hoe zou dan een gewoon mens er iets van begrijpen ? Nu zijn alle officiële paperassen in het Engels, men spreekt Engels onder elkaar, alleen om iemand voor zot te doen staan spreekt men Hindi, en dan nog slecht Hindi. Mijn voorstel is dat men onze talen onafhankelijk moet maken van het Engels.

Veel mensen gebruiken het volgende argument ten voordele van Engels, ondermeer Khushwant Singh, de vroegere uitgever van de Hindustan Times. Hij zegt dat Engels de enige taal is die alle terminologie bevat voor politiek, economie, technologie enz. Denkt u dat de Indiase talen werkelijk de moderne wereld aankunnen ?

Kijk, men moet in gedachten houden, dat wanneer wij in de moderne Indiase talen steunen op het proces dat in het Sanskriet aanwezig was om nieuwe woorden te maken, wij geen enkele nood hebben aan Engels. Dat is een. De tweede zaak is dat deze Engelse schrijvers zoals o.a. Khushwant Singh, R.K. Narayan en Raja Rao een zeer verkeerd beeld van India geven aan de Europese lezer. Als men India

leert kennen uit hun boeken dan zou men denken dat er in India slechts bijgeloof, slangen, tovenarij, bedelaars en primitieve wilde stammen zijn, en dat India het land is van seksueel gefrustreerde mensen. Ik ontmoette ooit op een conferentie een schrijver uit Kenia. Hij kende alle Engelse schrijvers van India zoals Khushwant Singh, Mulk Raj Anand, Raja Rao, R.K. Narayan, maar Premchand kende hij niet. Terwijl Premchand dé schrijver van India is en niet al die anderen. Hij heeft het Europese concept van de roman geindianiseerd. Hij baseerde zijn romans op de gewone man in het dorp, en maakte de dorpstaal tot schrijftaal in zijn werk. Met andere woorden, als je India vandaag wil leren kennen, moet je lezen wat Premchand schrijft, wat de Bengali schrijver Subhash Mukhopadhyaya schrijft, wat Shankar Kurup schrijft in Tamil, wat Anantamurti schrijft in Kanara, wat in Marathi geschreven wordt, en in andere regionale talen. Als je hen leest zal je India begrijpen, wat je niet zal kunnen door de boeken van Khushwant Singh te lezen. Deze werken die handelen over de hoop, de verwachtingen en de strijd van het Indiase volk, over hun problemen, dat is literatuur die beter is dan wat vandaag de dag verschijnt in Europa. De laatste tien, vijftien jaar lijkt het voor ons Indiase schrijvers, dat wat nu in Europa verschijnt de neerslag is van een decadente materialistische maatschappij, het is de literatuur van de misvormingen en het verval van de moderne maatschappij. Deze literatuur stelt de vieze kant van de moderne wereld voor. Maar in de onderontwikkelde landen en de landen waar gevochten wordt - waaronder India - daar is de literatuur zeer levend en betekenisvol. Maar de engelstalige Indiase schrijvers zijn een soort van anti-Indiase schrijvers. Zij kennen het volk niet. Zij kennen wel de hoge klasse die dat volk uitbuit en onderdrukt. Een ander voorbeeld hiervan is de feministische schrijfster Amrita Pritam. Zij schrijft in een regionale taal maar schrijft voor die klasse van mensen waar ze zelf toe behoort. Het is een klasse die imiteert wat er elders ook gebeurt, daarom krijg je de indruk bij het lezen dat het niet origineel is. Haar probleem is enkel dat ze buiten haar huwelijk nog van iemand anders wil houden en dat dat hier niet gemakkelijk getolereerd wordt. Of dat ze niet kan trouwen met wie ze wil. Maar het probleem van de schrijvers van eigen bodem is de vraag waarom het huwelijk steeds maar moeilijker wordt in India met problemen als de bruidschat, de bruidsmoorden enz. Amrita Pritam behoort tot de klasse van Khushwant Singh. Ze schrijft in Panjabi maar ze schrijft niet over Panjabi problemen. Zij schrijft over de problemen van Delhi. Degenen die over de Panjabi problemen schrijven zijn Krishna Sobati, Kartar Singh Tukral enz. Bourgeois schrijvers zoals Amrita Pritam begrijpen niet korrekt het soort vrouwen-bevrijding dat wij hier nodig hebben. Het feminisme is in Europa ontstaan naar aanleiding van typisch Europese problemen en idealen. Wanneer hier ook zulk een beweging ontstaat, moet deze verschillend zijn, omdat de problemen van de vrouwen hier ook verschillen. Het zijn niet de problemen van Amrita Pritam die zij hebben. Amrita Pritam kan samenwonen met een kunstenaar, omdat ze een belangrijke persoonlijkheid is van hoge afkomst - zij heeft o.a. een regeringsprijs toegekend gekregen voor haar werk -.

Er was een voorpaginaverhaal in een Engels tijdschrift over Engelstalige schrijvers in India die aan bekendheid winnen o.a. Salman Rushdie die niet in India woont, en sommigen die wel in India wonen. Waarschijnlijk is een van de redenen om in het Engels te schrijven dat ze dan hun boeken ook in Engeland en Amerika kunnen verkopen, meer bekend kunnen worden, meer geld verdienen. Maar is het ook niet zo dat een moderne schrijver voor het grote publiek in de hele wereld móet schrijven, wil het nog de moeite lonen, te meer daar steeds minder en minder mensen nog literatuur lezen sinds de opkomst van de film? Ik bedoel: voelt u in India het probleem dat literatuur geen echte plaats meer heeft in de algemene cultuur? In Europa is het zeer opvallend dat mensen alleen nog lezen wat ze echt

moeten weten, maar zeker geen literatuur. Er is trouwens de konstante aanwezigheid van de teevee. Is dat hier ook zo ?

Hierop wil ik twee zaken antwoorden. Die situatie van de literatuur die u vermeldt heb ik ook gezien in een ander kapitalistisch land, Japan. Volgens mij is dit een typisch proces dat zich in de kapitalistische maatschappij afspeelt. Het is er een resultaat van. In India is het kapitalisme nog in ontwikkeling, daarom is de situatie nu zo nog niet, maar in tien, twintig jaar tijd zal het hier ook zo worden. Literatuur zal minder gelezen worden, dat is de noodzakelijke loop van de geschiedenis, daar kunnen wij niets aan veranderen. Hier is het kapitalisme zelf nog onderontwikkeld, maar stilaan krijgt het kracht. Verder is het natuurlijk zoals u gezegd hebt, als men in het Engels schrijft heeft men meer publiek, meer respons, meer geld. Maar ik persoonlijk geloof dat iemand die geen nationale schrijver is, ook geen internationale schrijver kan zijn. Als iemand in zijn eigen taal over de problemen van zijn eigen volk schrijft, en zijn literatuur wordt gewaardeerd, dan zullen de anders-taligen het automatisch willen lezen. Iemand die dit zeer goed begreep was de Keniase schrijver Ngugi Wa Tiong'o. Hij was enkele jaren geleden de voorgestelde kandidaat voor de uitreiking van de nobelprijs. Maar het Zweedse comité nam hem niet aan omdat hij bekend stond als een revolutionair, extreem links schrijver, en zij kende de prijs toe aan Wole Soyinka. Ngugi Wa Tiong'o schreef eerst in het Engels. Hij deed dit omdat er geen alfabet was voor de inlandse Keniase taal, en die taal dus eigenlijk niet bestond. Hij bedacht later dat het een enorm belangrijke bijdrage zou zijn om in plaats van in het Engels te schrijven, een alfabet te ontwikkelen voor de inheemse taal. En hij begon rond te trekken in de dorpen en met vele mensen daarover te spreken en hij vond een geschrift uit. In die inheemse taal in dat nieuwe alfabet schreef hij toneelstukken die hij bracht in de dorpen, en die zorgden voor de verspreiding van deze taal. Waar je ook ter wereld gaat, het is van meer belang voor de identiteit van een volk, hoe klein ook, dat men een eigen taal heeft, dan van in een vreemde taal literatuur te hebben.

Wat denkt U over het 'tribhasha'-onderwijssysteem (systeem waarbij iedere Indiër drie talen zou leren, een noord- zowel als een zuid-Indiase taal en ook nog Sanskriet) ?

Het is niet slecht in theorie, maar de mensen zijn niet bereid het te aanvaarden. Er wordt al sedert 25 jaar over gepraat, in Zuid-India leren ze Hindi, maar de Hindi-sprekenden leren geen Zuid-Indiase taal. Zij zien meer voordelen in Engels leren, dus waarom zouden zij Malayalam of Tamil leren ? Met de kennis van Tamil of Malayalam zal je geen job vinden. En de mensen wensen zich ook niet zo zwaar te belasten dat ze naast wetenschappen ook nog Hindi, een Zuid-Indiase taal, en daarenboven nog Engels studeren. In de praktijk heeft geen enkele school een Zuid-Indiase taal in haar programma, maar toch leren we al drie talen hier. We krijgen op school Hindi, Sanskriet en Engels. Stel dat we dan nog Tamil zouden bijnemen, dan gaan we toch nog de Bengali's niet verstaan, noch de Marathi's. Uw land is zeer klein, maar dit land is zo groot en uitgestrekt. Het is een natie met zovele nationaliteiten en het is zeer moeilijk. Hindi als link-language werkt niet echt. De mensen spreken Hindi, en in het Zuiden begrijpt men het ook, maar als men in het Zuiden weet dat je van Noord-India bent, dan reageren ze door Engels te spreken.

Toch heb ik soms de indruk dat Engels op de terugweg is in India. Minder en minder mensen spreken alleen maar Engels, en ook in de universiteiten spreekt men Hindi. Ook spreekt de jongere generatie veel slechter Engels dan de oudere.

Ja, dat is juist, maar slechts gedeeltelijk. Men ziet de invloed van de taal duidelijk in de geschriften van moderne schrijvers. Er was een zeer belangrijke Hindi schrijver Phanishwarnath Renu. Van zijn werk zijn verschillende vertalingen in buitenlandse talen verschenen. Zijn belangrijkste werk is 'Maila Anchal' (1954). Hij en ook andere schrijvers begonnen streekgebonden taal op te nemen in hun werk, gezegden, idiomen, regionale uitdrukkingen. Door deze stijl verrijkten zij de taal. Maar de schrijvers die na hem kwamen wilden het Hindi dichterbij het Engels brengen. En dat is enigszins begrijpelijk. Wanneer men naar Delhi gaat, ziet men dat dé manier om werk te vinden of in contact te komen met belangrijke personen het Engels is. De schrijvers uit kleine steden zoals Benares of Patna trekken nu naar Delhi en beginnen daar een soort Hindi te gebruiken dat ver van de spreektaal verwijderd is. Ze willen de streekgebonden taal bannen uit de literatuur en de woordenboeken, en spreken een onnatuurlijke taal met veel Engels en ook Sanskriet. Ze staan dichterbij de boeken dan bij het ware leven. Ze beschouwen niet de mens als bron voor hun kennis, maar de boeken. Er is zeker en vast een toenadering naar het Engels, en spijtig genoeg heeft dat bij de hoge-klasse jeugd imitatie tot gevolg. Ze zien dat er maar één enkel middel is om in het leven iets te bereiken, Engels spreken.

Draagt de televisie nu niet sterk bij tot de verspreiding van het Hindi als nationale taal? En ook het filmmedium, want ook in Tamil-Nadu kijkt men naar Hindi-films.

Voor de film geldt dat inderdaad, maar niet voor de TV. Er komen wel Hindi-series op TV, maar al de rest is in het Engels. Bijvoorbeeld er is een programma 'Quiz-time'. Je zal het al wel gezien hebben. Op het platteland, in de dorpen en in de kleine steden, ja zelfs in grotere steden is dat voor de studerende jeugd als een soort terreur. Ze zien op TV mensen die nog jonger zijn dan zijzelf en die in vloeiend Engels op al de vragen antwoorden; daardoor voelen zij zich minderwaardig. Al degenen die op TV komen zijn jongeren van Delhi, Kalkatta, Madras, Bombay, en zij zijn opgevoed in volledig engelstalige 'public schools'. En de jeugd in de dorpen en de kleine steden krijgt een complex en denkt dat ze dom is. Alles bij elkaar kan ik alleen maar zeggen dat 'Doordarshan' (Indiase TV) veel schade toebrengt aan het land. Ook op sociaal gebied. Het karakter van India is altijd verschillend geweest dan dat van Europa. 's'Morgens en 's avonds komen de mensen uit hun huizen en ze gaan bij elkaar op bezoek, ze lopen op straat, praten met iedereen. Er was een zeer uitgebreid sociaal leven. De TV heeft eerst en vooral dat sociaal leven kapot gemaakt. Er is een zeer diepe impact van de TV. En daarenboven worden de mogelijkheden van dit medium volledig uitgebuit door de regering om de belangen van de politieke partijen te behartigen. Zoals Goebbels in de Tweede Wereldoorlog zei dat de media er zijn om de eigen ideeën te verspreiden en om de eigen zaken te behartigen, op dezelfde manier worden hier de media gebruikt. Wat de Hindi programma's betreft, alles bijeen is hun aantal zeer klein en wat bv. het yoga-programma betreft dat elke morgen op TV komt, en wat elke mens zou moeten kennen voor zijn gezondheid, dat is in het Engels. De TV vermaakt alleen maar de engelstalige elite. En af en toe wordt er een Hindi serie getoond, omdat de regering financieel inkomsten heeft via de reclame die erbij hoort. Het is enkel om geld in het laatje te brengen dat ze Hindi-films tonen. De TV is werkelijk anti-Hindi. Maar de Hindi cinema daarentegen doet zeer belangrijk werk voor de verspreiding van het Hindi. In het bijzonder de liedjes.

Welke functie ziet u voor het Sanskriet in het India van de toekomst?

In feite zou het zo moeten zijn dat men meer belang hecht aan het Sanskriet dan aan het Engels. Als er één taal is die samen met alle nationale talen zou moeten bevorderd worden dan is dat het Sanskriet. Ik zal mijn eigen verhaal vertellen. Vijf jaar geleden ben ik naar Japan geweest om deel te nemen aan de 'Third World Writers Conference'. Het was een interkulturele konferentie. Ik dacht dat het goed zou zijn tevoren mijn Engels wat te oefenen, en ik vertrok. Maar ik was zeer geschokt toen ik eerst en vooral merkte dat Engels in Japan waardeloos is. Ik heb al mijn gesprekken via een Japanse tolk moeten voeren. Ten tweede zag ik dat Japan op technologisch gebied enorm ver vooruit is, en toch heb ik daar nooit iemand Engels horen spreken. Toen voelde ik mij beschaamd dat wanneer Gorbatsjov uit de U.S.S.R. of de premier van Japan hier komen en een toespraak houden, zij in hun eigen taal spreken, en onze eerste minister, waar hij ook ter wereld naartoe gaat, Engels spreekt. Dit is zeer beschamend voor ons land. Engels is een upper-class taal. Veronderstel nu dat een buitenlander de Indiase TV zou zien, hij zou de indruk hebben dat Engels de nationale taal is en dat alle andere talen slechts dialecten zijn. Terwijl in feite Engels de taal is van een zeer beperkte groep mensen.

Kunnen we zeggen dat het de politiek van de regering is om Sanskriet in de scholen te ontmoedigen ?

Aanmoedigen doet ze zeker niet. En een belangrijke zaak is dit : als ze het al ergens zou aanmoedigen, dan is het met in het achterhoofd de stem (bij de verkiezingen) van de brahmanen. Politiek wordt hier alleen maar gevoerd om de macht te verkrijgen. Sanskriet is de taal die hier bekend staat als de taal van een specifieke kaste, daarom wenst de regering in bepaalde gevallen het Sanskriet te behouden. Het interesseert haar niet in het minst of de mensen de Veda's of de Smriti's of de filosofie kunnen lezen, die toch het bestuderen waard zijn.

Is het verband van Sanskriet met de brahmanenkaste de reden waarom deze taal niet werd aangenomen als link-language in 1947 ? In vele geschriften van mensen die beschouwd werden als grote leiders bij de strijd voor onafhankelijkheid -, zoals Sri Aurobindo, Tilak, Vivekananda, vindt men geen enkele twijfel over de nationale taal, het moest Sanskriet zijn. En toch werd het Hindi in 1947.

De eerste reden is dat de moslims, kristenen enz. tegen het Sanskriet waren, omdat deze taal een sterke hindoe-associatie opriep, en de tweede reden is dat Sanskriet een dode taal is. Niemand spreekt het. Een taal die niet gesproken wordt, kan geen nationale taal worden.

In de tijd toen Gandhi ijverde voor Hindustani was er ook een voorstel om de Indiase talen in het Latijns alfabet te schrijven. Wat denkt u daarvan ?

Het Latijns alfabet is helemaal niet geschikt om de Indiase talen te transkriberen. Wat er in het Urdu geschreven wordt, kunnen we ook schrijven in het Devanagari (Hindi-alfabet), maar in feite geven we niet korrekt alle klanken weer uit de Perzische taal. Op dezelfde manier kan ook het Latijns schrift niet alle klanken korrekt weergeven voor het Hindi. En dan is er nog dit : elk land op de wereldbol heeft een eigen karakter. En geen enkel land kan iets aanvaarden dat zijn eigen karakter kapotmaakt. Dit was in feite een voorstel van de linguïst Sunil Kumar Chatterjee - hij wordt de belangrijkste linguïst van India geacht en was een student van Sir George Abraham Grierson, de schrijver van 'Linguistic Survey of India' - om de ruzie tussen deze nationale taalgroepen onderling te verminderen. Maar in feite

zat daar het Brits imperialistisch idee achter dat zij Engels tot de wereldtaal bij uitstek wilden maken. Dit was een idee dat hier voet aan de grond kreeg in de tijd dat wij ondergeschikt waren aan de Britten. De mensen hier dachten wanneer ze een blanke zagen dat het een 'Angrez' (Engelsman) was, ongeacht of hij nu van België, Nederland, Duitsland, Rusland of Frankrijk kwam. Voor hen bestond er niet zoiets als België. Slechts toen de Tweede Wereldoorlog begon en Hitlers macht toenam, kwamen de gewone mensen hier aan de weet dat er in dat 'gebied van de Engelsmannen' een Duitsland bestond. En Chatterjee meende dat door de introductie van een buitenlands alfabet de onderlinge strijd tussen de Indiase schriften zou ophouden. In feite zijn de echte taalproblemen pas ontstaan in 1967. Toen zou men Hindi in heel India aanvaarden als nationale taal. Maar je moet in gedachten houden dat er toen in het hele Noorden geen enkele staat was waar de Congrespartij aan de macht was. Zij was wel aan de macht in het Zuiden. En deze partij meende dat als zij deze wet zou steunen, zij de stemmen in het Zuiden zou verliezen. Dus het invoeren van het Hindi op nationaal vlak was een gevaar voor Congres. En zij keerde zich ertegen. Dat voor de problemen tussen Hindi en Tamil. Een Urdu controverse was er toen ook nog niet. Dit probleem is opgekomen samen met de hindoe- en moslim-heropleving. De laatste vijf-zes jaar is dit opnieuw toegenomen omdat de regering de moslim stemmen tussen de vingers zag wegglijden. Toen maakte de regering Urdu de tweede taal in Bihar. In Uttar Pradesh zou Urdu ook tweede taal moeten worden. Dit horend kwam er enorm protest van de hindoe leiders. En zo werd dit Hindi-Urdu probleem opnieuw tot leven geblazen.

Moslims willen Urdu als een van de drie talen ten koste van Sanskriet of een andere taal. De politieke kwestie is één ding, het linguïstisch verband tussen Hindi en Urdu wat anders. Kan u hierin wat verduidelijking brengen ?

In het begin dacht men dat Urdu een bepaalde stijl van Hindi was. Het verschil was slechts dat Hindi zijn woorden uit het Sanskriet nam en Urdu uit Perzisch of Arabisch. Maar de Urdu literatuur van de laatste vijftig jaar is zeer uitgebreid geworden. Vroeger was er geen Urdu-Hindi-tegenstelling. Rond de onafhankelijkheid, misschien nog ervoor heeft Jawahar Lal Nehru gezegd op de 'Progressive Writers Association Conference' dat Urdu en Hindi schrijvers moesten ophouden met onder elkaar te kibbelen. Maar na de onafhankelijkheid kwamen er politici uit de moslim gemeenschap en uit de hindoe gemeenschap die een bepaalde taal steunden om stemmen te winnen. Maar in feite gebruiken Hindi-schrijvers zoals Premchand en ook ikzelf in mijn eigen werk zeer veel Urdu woorden. Ahmad Faiz en Firaq, Majaz en Josh Malihabadi, die zeer grote Urdu dichters zijn, gebruiken in hun ghazals Hindi woorden. Deze ruzie is geen ruzie van de bevolking, het is een ruzie van die politici. Zoals bv. Sayyed Shahabuddin. De Babri Masjid, Urdu en de moslim-identiteit zijn voor hem slechts een platform voor zijn politiek. En er zijn zeer veel moslim leiders van dat soort. In ons dorp was onze kapper een moslim, onze wasser was een moslim, wij nodigden elkaar uit bij een huwelijk, er was geen enkel probleem. Maar nu is er de Babri-masjid controverse die door de kommunistische politici uitgebuit wordt.

Christel Brughmans